

Rolf og Roger Selset (t.h) har vært i Polen for å diskutere oppdrett av lake sammen med polske industripartnere. Far og sønn bruker det meste av tiden på det spennende lakeprosjektet, og er på intens investorjakt. (Foto: Thv jr.)

Fjelltorsken — bøndenes oppdrettslaks:

Episode 3: Samarbeidspartnere i Polen?

Sommeren blomstrer i Trøndelag og badesesongen er like rundt hjørnet. Det betyr at BioBase AS og gründer Rolf Selset må vente enda en lang sommer og høst før det igjen kan bli aktuelt å hente gytmoden lake opp gjennom isen på Selbu-sjøen. Men Rolf er fortsatt entusiast og har vært i Polen sammen med sønnen Roger for å diskutere et samarbeid om lakeoppdrett med polske industripartnere. I Stjørdal jobber han fortsatt med å få på plass de 1,2 millioner kronene som trengs til investeringer og drift det første året. Her kommer en ny rapport fra Rolf Selset om lake-prosjektet på Kvithamar:

Kjære Thorvald!

Det er nå fire år siden vi begynte å mase på politikerne for å gjøre dem oppmerksomme på potensialet i det nye teknologikonseptet for oppdrett av lake. En kort prat med daværende landbruksminister Bjarne Håkon Hanssen og fiskeriminister Otto Gregussen i 2001 var nok til at begge ville komme til Kvithamar for å få nærmere informasjon om prosjek-

tet. Et kjempe-scoop, trodde jeg. Men akk; det var for kort tid frem mot Stortingsvalget til at departementene klarte å finne en dato som passet begge — og så kom det jo nye koster. Siden har vi gjort mange og iherdige forsøk på å få den nye landbruksministeren og andre regjeringssmedlemmer i tale, men forgjeves.

Det er bekymringsfullt hvis den politiske toppledelsen virkelig ikke har evne

til å gripe fatt i nye muligheter som kan få så stor betydning for verdiskaping og arbeidsplasser. Uansett er det tragisk at det tar så lang tid. Dette gjelder jo oppdrett av en ny og lovende fiskeart med bærekraftig og miljøvennlig teknologi, produksjon av en proteinrik plante (andemat) som trolig kan erstatte både fiskemel og soya i fôr, nye muligheter for genteknologisk industri og nye lønnsomme produksjoner for landbruket. Det kan til og med være snakk om «CO₂-frie» gasskraftverk. Men dette regnes kanskje ikke som særlig aktuelle saker?

Vel, nå er det snart Stortingsvalg igjen.....!

Besøket i Polen

Universitetet i Olsztyn arbeider med utvikling av mer effektive metoder for yngelproduksjon av lake som ledd i et statlig program for å styrke de naturlige

Fra en fiskedisk i matbutikken på kjøpesenteret Auchan i Gdansk. Polakkene er glade i fisk og spiser gjerne ferskvannsarter som lake, abbor, gjedde og karpe. (Foto: Roger Selset)

bestandene, slik vi gjør med laks og ørret i Norge. Vi besøkte universitetet i 2001, og det resulterte i en avtale i 2004 om FoU-samarbeid med sikte på å utvikle kommersielt oppdrett av lake i Polen og Norge.

Innovasjon Norge i Trondheim og Warszawa har koblet oss opp mot Arbeidsgiverforeningen i Gdansk i Pomern, som igjen har besørget kontakt med en interessert polsk investor. Vi ble invitert dit like over nyttår, men kunne ikke dra før i mars. I mellomtiden fikk vi direkte henvendelse fra eieren av et polsk lakserøykeri i området, som også er blitt interessert i lakeoppdrett. I dagene fra 10. til 14. mars var vi på befaring og i møter med begge disse potensielle investorene og samarbeidspartnerne.

Den ene investoren — egentlig en familie, driver en mangeslungen virksom-

het i området like vest for Gdansk. Selskapet er involvert i stålkonstruksjoner, betongbygg, ferdighus, torvproduksjon, turisme, salg av fiskekort, m.m. Det var tidligere én bedrift med rundt 500 ansatte, men er nå splittet opp i flere selskaper som alle er eiet og drevet av familiemedlemmer. De leier 20 innsjøer i området av staten og røkter disse for å øke fiskeproduksjonen, og dermed øke inntektene fra salg av fiskekort. Både ål, lake, abbor, gjedde, karpe og lagesild er kommersielt interessante arter i Polen. I denne sammenheng vurderer familien å starte kommersielt oppdrett av lake med BioBase-teknologien, som jo er utslippsfri. De fleste av innsjøene ligger nemlig i en naturpark, og uansett legges det nå meget stor vekt på å eliminere vannforurensning i Polen i henhold til EU's vanndirektiv.

Den andre investoren driver en fiskeforedlingsbedrift med 700-1.000 ansatte nordvest for Gdansk. Bedriften røyker 20.000 tonn laks i året, og er visstnok Europas største lakserøykeri. Det meste av produksjonen er basert på norsk laks og leveres på EU-markedet. Det var et imponerende og moderne anlegg som ga inntrykk av profesjonalitet og renslighet av første klasse. Flere nye og store produksjonshaller var under oppføring for ytterligere produksjonsøkning og effektivisering. De har markedsførings- og distribusjonsapparatet klart, og kunne derfor være en idéell samarbeidspartner for BioBase for utvikling av storskala lakeoppdrett. Selskapet vurderer å starte oppdrett av flere fiskearter, men også her

er man avhengig av en teknologi uten forurensning.

Det er for tiden kommunikasjon mellom BioBase og begge disse selskapene med sikte på å utvikle kommersielt lakeoppdrett i dette området av Polen i samarbeid med Universitetet i Olsztyn. Med en arbeidsledighet på over 20 prosent har de god tilgang på billig arbeidskraft. En årslønn ligger på 12-15.000 kroner pluss 45 prosent arbeidsgiveravgift. Bygging av anlegg er også langt rimeligere enn i Norge. Det er god tilgang på økonomisk støtte fra EU, og Norge skal bidra med rundt 1 milliard kroner årlig til diverse prosjekter i Polen. Et oppdrettsprosjekt i dette området kan trolig få minst 50 prosent investeringstilskudd og annen form for økonomisk støtte i tillegg. Polen har også full tilgang til EU-markedet og kort transport.

Vi tror likevel at lakeoppdrett i Norge kan bli konkurransedyktig hvis vi bare kommer raskt i gang, slik vi gjorde med lakseoppdrett. Vi har tross alt mange konkurranse-

fordeler i Norge også, og produksjonen er lite arbeidsintensiv. Uansett blir det neppe noen konkurranse de første 10 årene. 🇳🇴

Dette er saken:

BioBase AS i Stjørdal i Sør-Trøndelag har utviklet en ny teknologi for landbasert oppdrett av lake, også kalt fjelltorsk. Alt skjer i et lukket forurensningsfritt system, og fisken skal føres på andemat, en utrolig spennende plantevekst. Prosjektet er fortsatt i en tidlig oppstartingsfase, og «Norsk Fiskerinæring» skal følge utviklingen, forhåpentligvis frem til full kommersiell drift.

En av de aktuelle samarbeidspartnerne i Ustka i Polen driver visstnok Europas største lakserøykeri. Her fra en av produksjonshallene etter arbeidstid. Alt utstyr er skumlagt for rengjøring. (Foto: Roger Selset)